

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Aleny Kryslové a soudců Mgr. Jiřího Novotného a Mgr. Jiřiny Hronkové ve věci žalobce Š [redacted], s.r.o., se sídlem [redacted], IČ [redacted], zastoupeného Mgr. Janem Úlehlou, advokátem se sídlem České Budějovice, Krajinská 5, proti žalovanému M [redacted] F [redacted], nar. [redacted], bytem [redacted], zastoupenému JUDr. Robertem Lososem, advokátem se sídlem Plzeň, náměstí Republiky 3, o zaplacení částky 46.273,- Kč s příslušenstvím, k odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu Plzeň-sever ze dne 3.3.2015 č.j. 3 C 448/2010-160,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se v napadené části, tj. ve výroku I, potvrzuje.**

V souvisejícím výroku III o nákladech řízení se rozsudek soudu prvního stupně mění ve lhůtě plnění tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v částce 71.192,- Kč ve lhůtě šesti měsíců od právní moci rozhodnutí.

- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na nákladech odvolacího řízení částku 6.819,- Kč do šesti měsíců od právní moci rozhodnutí k rukám jeho zástupce Mgr. Jana Úlehly, advokáta se sídlem České Budějovice, Krajinská 5.**

Odůvodnění

Shora citovaným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci z titulu bezdůvodného obohacení 43.623,- Kč s vyjmenovaným příslušenstvím ve lhůtě tří dnů od právní moci rozhodnutí (výrok I), pro částku 2.650,- Kč s příslušenstvím zamítl žalobu (výrok II) a žalovaného zavázal k náhradě nákladů řízení ve výši 71.192,- Kč žalobci ve lhůtě tří dnů od právní moci rozhodnutí k rukám jeho právního zástupce (výrok III).

Ve včasné odvolání vyjádřil žalovaný nesouhlas s výroky I a III rozhodnutí, když odporoval závěru soudu, že zaměstnavatelem poskytnuté plnění na úhradu pokuty nebylo kryto dohodou o nevratném charakteru zaslané částky. K porušení předepsané doby odpočinku, za něž byla řidiči kamionu uložena pokuta, došlo na výslovný pokyn zaměstnavatele, míněno dispečera R██████ Š██████, který přislíbil, že zaměstnavatel, pro případ sankcionování uvedeného přestupku, vezme na sebe v plné výši úhradu případně uložené pokuty. Dohoda byla ústní, projednaná telefonicky v době před porušením předmětné právní povinnosti, prokázána sdělením žalovaného a jeho manželky A██████ F██████, která byla dalším členem posádky kamionu, a již byla pokuta uložena. Obrana žalovaného a výpověď svědkyně jsou souladné, přesné a věrohodné, nelze je proto zpochybnit, zvláště za stavu, kdy zaměstnavatel se v následné době choval způsobem, z něhož nebylo možno dovozovat, že počítá s vrácením zaslané částky. Žalovaný nebyl podroben uzavření dohody o vrácení peněz se splátkovým kalendářem, zaměstnavatel jej nevyzýval k úhradě na pokutu vynaložených peněžních prostředků a k podání žaloby přistoupil až po ukončení pracovního poměru žalovaného a jeho manželky, a to v době krátce před promlčením nároku. Obrana žalovaného byla podpořena svědeckou výpovědí dalšího bývalého řidiče téhož zaměstnavatele z doby rozhodné M██████ Č██████, který potvrdil, že dispečer R██████ Š██████ mu slíboval, že bude-li mu uložena pokuta za porušení doby odstávky vozidla z provozu, půjde úhrada sankce k tíži zaměstnavatele. Obsah výpovědi svědka Š██████, který popřel zmíněná tvrzení, nebyl pro žalovaného překvapující, když jinak by svědek usvědčil sebe a zaměstnavatele z nezákonného jednání, což nebylo možno očekávat. Ostatně svědek Š██████ je bratrem jednatele žalobce. Z uvedeného důkazu vyplývá, že dispečer R██████ Š██████ nutil i jiné řidiče nerespektovat nejvyšší povolenou dobu řízení a bezpečnostní přestávky, s cílem maximálně urychlit nakládky a vykládky zboží, bez ohledu na povinnosti řidičů. Žalovaný dále zaměstnavateli vytkl, že nepředložil některé podklady, z nichž by byl osvědčen průběh vykonané jízdy v době rozhodné a charakter přestupku, jakož i osoba za jeho způsobení odpovědná (tachograf, doklady k pokutě), přičemž současně odmítl zaměstnavatelem předstírané tvrzení o roční skartační lhůtě k tachografu. Nedoložení těchto podkladů nemůže jít k tíži žalovaného jako zaměstnance (slabší strany pracovněprávního vztahu), jenž nedisponuje, na rozdíl od zaměstnavatele, s těmito podklady. S uvedenou argumentací navrhl žalovaný změnu napadeného rozsudku na zamítnutí žaloby a přiznání mu náhrady nákladů za řízení před soudy všech stupňů.

Žalobce, který se ztotožnil s odůvodněním napadeného rozsudku, navrhl jeho potvrzení a přiznání mu náhrady nákladů odvolacího řízení.

Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně a řízení mu předcházející (ust. § 212, § 212a odst. 1, 5 o.s.ř.) a po projednání věci dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

Z provedeného dokazování vyplývá, a mezi účastníky není sporné, že žalobce (jako zaměstnavatel) zaslal dne 19.12.2008 žalobci (jako zaměstnanci) prostřednictvím peněžní expresní služby W █████ částku 57.623,- Kč za účelem úhrady pokuty ve výši 2.096 EUR, jež byla uložena španělskou policií řidiči nákladního vozidla zaměstnavatele r.z. █████ A █████ F █████ při služební cestě konané pro zaměstnavatele, když ta (stejně jako žalovaný – druhý člen posádky vozidla) nedisponovala peněžní částkou potřebnou k úhradě sankce, pročež jí byly odebrány doklady a vozidlo bylo odstaveno z provozu do doby úhrady pokuty. Žalovaný, jenž je manželem A █████ F █████, zaměstnavatelem zasláné peníze převzal, přičemž obdržené finanční prostředky byly použity na zaplacení pokuty. Popsaná zjištění vyplývají z tvrzení účastníků, svědkyně A █████ F █████ a M █████ T █████ (osoby zajišťující pro zaměstnavatele převod peněz) a z dokladu peněžní expresní služby W █████ █████ vystaveného dne 19.12.2008. Ze strany žalovaného nedošlo k vrácení zaměstnavateli poskytnuté částky. Podle sdělení zaměstnavatele, které nebylo rozporováno, byla na úhradu předmětného dluhu sražena ze mzdy částka 14.000,- Kč. Zůstatek sporného dluhu proto k době vydání napadeného rozsudku představoval částku 43.623,- Kč. Požadavek zaměstnavatele na zaplacení další částky 2.650,- Kč, za náklad vynaložený v souvislosti s převodem peněz, byl výrokem II napadeného rozsudku již pravomocně zamítnut.

Žalobce posuzovaný nárok vymezil jako bezdůvodné obohacení, skutkově uváděje, že za svého zaměstnance zaplatil pokutu, tj. splnil (prostřednictvím posádky zadrženého vozidla) platební povinnost zatěžující pokutovaného řidiče vozidla, který k úhradě sankce neměl potřebnou finanční hotovost (č.l. 14 spisu). K výslovné žádosti soudu o skutkové doplnění žaloby v tom smyslu, zda převod předmětné finanční částky byl postaven na uzavřené dohodě účastníků vymezující jejich vzájemná práva a povinnosti, žalobce sdělil, že se žalovaným neuzavřel žádnou dohodu o poskytnutí této částky (č.l. 142 spisu). Žalobce tedy vycházel z přesvědčení, že byla naplněna skutková podstata bezdůvodného obohacení upravená v ust. § 454 obč.zák. ve znění do 31.12.2013 (ust. § 3028 odst. 3 z.č. 89/2012 Sb.), podle něhož se bezdůvodně obohatil i ten, za něž bylo plněno, co po právu měl plnit sám, když zaplatil (prostřednictvím posádky zadrženého vozidla) pokutu přímo orgánu, který ji uložil, ačkoliv takovou platební povinnost neměl, a plnil ji za pokutovaného řidiče, jen z důvodu, aby došlo k uvolnění cizím státem zadržovaného vozidla k dalšímu využití pro podnikání žalobce. K tomu, aby byla platně uzavřena jakákoliv dohoda (např. půjčka) je nezbytná shodná vůle (konsensus) stran o vzájemných právech a povinnostech plynoucích z této dohody. Žalovaný byl se žalobcem ve shodě v tom směru, že ohledně posuzovaného plnění nebyla mezi nimi sjednána dohoda o vrácení převedené (zaplacené) částky. Tvrdil, že žalobce jako zaměstnavatel poskytl žalovanému předmětnou peněžní částku na zaplacení pokuty, neboť v zájmu maximálně urychlené vykládky a nakládky zboží nutil řidiče vozidla k nerespektování povolené doby řízení a bezpečnostní přestávky (bez ohledu na povinnosti řidiče) s příslibem, že zaplatí případně uloženou pokutu za porušení těchto povinností. Jinými slovy, podle žalovaného, při převodu peněz vzal na sebe zaměstnavatel povinnost úhrady pokuty, tj. žalovanému poskytl posuzované peněžní prostředky jako plnění nevratné k tomu, aby pokutovaný řidič pokutu zaplatil.

Z rozdílného vymezení skutkového děje vyplývá, že mezi účastníky nebyla uzavřena (ani konkludentně) dohoda o půjčce či dohoda jiného obsahu ve smyslu poskytnutí vratného plnění.

Žalovanému se nepodařila prokázat existence jím tvrzené dohody. Pokud měla být dohoda uzavřena ústně (dispečer odmítl podle svědkyně A █████ F █████ poslat pokyn

k vykládce zboží v době bezpečnostní přestávky prostřednictvím SMS zprávy – č.l. 148 – 149 spisu), pak uvedenou spornou skutkovou otázkou bylo možno posuzovat pouze z výpovědi osob, které se účastnily (byly přítomny) telefonickému rozhovoru, v němž bylo vyjednáno zaslání peněz k úhradě pokuty, tj. z výpovědi žalovaného a jeho manželky A. F. (posádky vozidla) a z výpovědi dispečera R. Š. Za stavu, kdy tyto výpovědi byly rozdílné, podle pozice ve sporu, nelze mít za prokázané tvrzení, že zaměstnavatel na sebe převzal povinnost uhradit zmíněnou pokutu. Uvedený závěr vychází z principu důkazního břemene účastníka řízení o tvrzení, které soudu předestře (ust. § 120 odst. 1 o.s.ř.), z čehož vyplývá, že neprokáže-li bez pochybnosti své tvrzení, nelze na něm postavit soudní rozhodnutí. Navíc výpověď žalovaného a A. F. nebyla vždy konzistentní. Nutno zdůraznit, že v prvním vyjádření žalovaný připustil, že pokuta byla uložena jemu, posléze bylo tvrzeno, že pokutována byla jeho manželka A. F. Není sice vyloučeno, že prvotní „vadné“ sdělení bylo způsobeno chybnou interpretací skutkového děje předchozím právním zástupcem žalovaného, nicméně nelze se zcela oprostít od pochybnosti o věrohodnosti skutkových tvrzení žalovaného. Manželka žalovaného v první výpovědi, byť byla obsáhlá a podrobná, nezmínila nikterak existenci dohody tvrzené po kasačním rozhodnutí odvolacího soudu. Podrobně popsala, že posádka vozidla byla dispečerem nátlakem vedena k porušení povinností řidiče, k zajištění harmonogramu vykládky a nakládky zboží, nepojmenovala však existenci nějaké dohody o nevratnosti zaměstnavatelem poskytnuté peněžní částky k úhradě pokuty, ač taková skutečnost je zásadní (určující) pro konečné rozhodnutí věci. Ani žalovaný se ve své první výpovědi nevyjádřil k takové možné dohodě, teprve k dotazům svého právního zástupce obecně zmínil, že dispečer R. Š. sdělil, že takovou pokutu zaměstnavatel uhradí. Nátlak ze strany dispečera, podle žalovaného (rovněž A. F.), vycházel z pohrůžky neproplacení diet, mzdy při prostojích, náhrady sankčního penále či z možnosti upřednostnění jiných řidičů při konání zahraničních jízd. Není ani zcela pravdivé tvrzení, že zaměstnavatel nečinil úkony k vymožení poskytnutého plnění, když srážkou z platu ponížil dluh o 14.000,- Kč. Nerozhodnou je rovněž skutečnost, kdy se zaměstnavatel rozhodl vymoci dluh, učinil-li tak v době běhu promlčecí lhůty. Ani z obecného přístupu zaměstnavatele nelze dovodit, že by na sebe převzal (alespoň konkludentně) povinnost k úhradě pokuty uložené řidiči za porušení bezpečnosti přestávky, když tak ani v jiných případech nečinil, jak vyplývá z výpovědi žalovaného (č.l. 80) či svědka M. Č. (č.l. 81).

Za stavu, kdy bylo najisto postaveno, že nebyla účastníky sjednána dohoda tvrzená žalovaným, vyloučili-li současně účastníci existenci jakékoliv jiné dohody ohledně zaměstnavatelem žalovanému zaslání peněžní částky, lze uzavřít, že posuzované plnění nebylo poskytnuto na základě (platné) dohody, což znamená, že jeho převzetím došlo na straně příjemce k bezdůvodnému obohacení ve smyslu ust. § 451 odst. 2 obč.zák. ve znění platném do 31.12.2013 (ust. § 3028 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb.), které je žalovaný podle ust. § 451 odst. 1 obč.zák. ve znění do 31.12.2013 povinen vydat tomu, na jehož úkor se obohatil.

K bezdůvodnému obohacení žalovaného došlo převzetím plnění bez (platného) právního titulu, tj. bez uzavřené dohody, pročež je nerozhodné, jakým způsobem žalovaný dále s převzatými finančními prostředky naložil, tj. zda-li peníze použil na úhradu jemu uložené pokuty nebo pokuty uložené jeho manželce, jak tvrdí, nebo za jiným účelem.

Soud není vázán právní kvalifikací věci předestřené účastníky řízení. Při vyhodnocení zjištěného skutkového stavu neobstojí možnost závěru, podle něhož vzniklo žalovanému

bezdůvodné obohacení ve smyslu ust. § 454 obč.zák., tj. plněním za jiného, když žalobce nezaplatil pokutu přímo orgánu, jenž ji uložil, nýbrž peněžní prostředky zaslal žalovanému, a za jeho příspěví bylo poskytnuté plnění použito k zaplacení uložené pokuty. Vzniklo-li bezdůvodné obohacení žalovaného přijetím plnění, jež nebylo pokryto právním titulem, při neexistenci jakékoli dohody o právech a povinnostech spojených s poskytnutým plněním, obohatil se v rozsahu přijatého plnění sám žalovaný (ust. § 451 odst. 2 obč.zák. ve znění do 31.12.2013). V takovém případě není vůbec rozhodné, komu byla pokuta uložena.

Výtka soudu, že neopatřil a neprovedl důkazy ke zjištění skutečnosti, komu (a za jakých okolností) byla uložena pokuta, není, s ohledem na shora uvedené, právně významná. Neopodstatněná je rovněž námitka o nesprávně zaměstnavatelem tvrzené skartační lhůtě tachografu, která skutečně činí podle ust. § 3 odst. 2 písm. b) zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, jeden rok od ukončení přepravy.

Bezdůvodné obohacení má charakter objektivního nároku, ohledně něhož nezáleží, zda vznikl něčím zaviněním, a nelze jej moderovat.

S ohledem na sdělené potvrdil odvolací soud podle ust. § 219 o.s.ř. napadený rozsudek jako věcně správný a zákonný ve vztahu k výroku I.

V souvisejícím výroku III o nákladech řízení, za použití ust. § 220 odst. 1 o.s.ř., změnil odvolací soud lhůtu plnění přisouzené platební povinnosti ve smyslu jejího prodloužení na dobu šesti měsíců od právní moci rozhodnutí.

Rozhodnutí o nákladech odvolacího řízení vychází z ust. § 224 odst. 1 za použití ust. § 142 odst. 1 o.s.ř., když úspěšnému žalobci byla proti žalovanému přiznána plná náhrada nákladů řízení za jeden úkon právní služby advokáta (za účast při odvolacím jednání) ve výši 2.860,- Kč (z předmětu odvolacího řízení 43.623,- Kč), náhrada režijního paušálu 300,- Kč, náhrada ztráty času 800,- Kč, náhrada cestovného 1.675,20 Kč a náhrada 21 % DPH z tohoto plnění ve výši 1.183,40 Kč, tj. celková náhrada nákladů odvolacího řízení představuje plnění ve výši 6.819,- Kč. K úhradě uvedené platební povinnosti byla žalovanému stanovena prodloužená lhůta plnění v trvání šesti měsíců od právní moci rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí je přípustné dovolání, které je možno podat ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu prostřednictvím soudu prvního stupně k Nejvyššímu soudu ČR, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

V Plzni dne 5.8.2015

JUDr. Alena Kryslová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Iveta Černá